

EFFEKTRAPPORT

2024

Rwanda: Blivande plastikkirurg Victoire Mukamitari med patienten Sylvie

INNEHÅLL

1. Operation Smiles verksamhet	4
1.1 Vision	4
1.2 Uppdrag	4
1.3 Ändamål	4
1.4 Värderingar	4
1.5 Målgrupper	5
1.6 Geografisk täckning	5
1.7 Partnerskap	6
1.8 Volontärer	6
1.9 Utbildning	7
1.10 Globala hållbarhetsmålen	8
2. Operation Smiles förändringsteori	9
3. Uppföljning och utvärdering	12
4. Resultat	13
1.1 Programverksamhet	13
1.2 Resultat påverkansarbete	16

1. Operation Smiles verksamhet

Operation Smile är en global medicinsk hjälporganisation som sedan 1982 har arbetat för att ge barn och vuxna med läpp-käk-gomspalt och andra kirurgiska behov tillgång till livsförändrande kirurgi. I Sverige har Operation Smile funnits sedan 2010.

Den globala organisationen är aktiv i 37 låg- och medelinkomstländer för att förbättra tillgången till säker kirurgi och över 6 000 medicinska volontärer är kopplade till verksamheten.

Stora förändringar har skett i organisationens struktur och arbetsätt sedan 1980-talet. Från att ha varit en välgörenhetsorganisation som genomfört kortsiktiga uppdrag fokuserat enbart på läpp-käk-gomspalt, har Operation Smile utvecklats till en global ideell organisation med syfte att minska ojämlikheten inom hälsa. I dag driver organisationen långsiktiga program inom direkt patientvård, stärker hälsosystem, utför utbildnings-, policy- och påverkansarbete samt satsar på forskning och innovation.

Genom våra globala samarbetspartners, lokala sjukvårdsteam och medicinska volontärer har vi under 2024 varit verksamma i 24 länder i fyra världsdelar. Vi erbjuder säkra och kostnadsfria operationer i samarbete med lokala hälsomyndigheter, högre lärosäten och partnersjukhus, samtidigt som våra gränsöverskridande utbildningsprogram och investeringar i infrastruktur stärker lokala sjukvårdssystem. Den expertkunskap som finns inom Operation Smile delas och utvecklas kontinuerligt genom utbildning, samarbeten och globalt nätverksbyggande. Vårt arbete ger människor möjlighet till bättre hälsa och ett värdigt liv, samtidigt som vi stärker samhällen, bygger upp sjukvårdssystem och skapar framtidshopp.

1.1 VISION

Operation Smile drivs av en stark vision om en värld där alla människor har tillgång till säker kirurgi, vilket leder till förbättrad hälsa och livskvalitet.

1.2 UPPDRAG

Vårt uppdrag är att förbättra tillgången till livsnödvändig kirurgisk vård för de mest utsatta i låg- och medelinkomstländer. Genom vår erfarenhet och expertis, grundad i läpp-käk-gomspalt, har vi en bred och gedigen kunskap om de lösningar som krävs för att vi ska kunna öka tillgången till säker kirurgi för de människor som behöver det allra mest.

1.3 ÄNDAMÅL

Som banbrytare i spaltvård för utsatta människor i låg- och medelinkomstländer arbetar Operation Smile för att stärka lokala hälso- och sjukvårdssystem. Vårt ändamål är att stärka dessa system för att säkerställa tillgång till hållbar och jämlik vård. I enlighet med vår globala strategi vill vi uppnå detta genom program-baserade initiativ med starka utbildningskomponenter, där vi samarbetar med hälsoministerier och partnerorganisationer i civilsamhället och låter de lokala aktörerna sätta agendan.

1.4 VÄRDERINGAR

Operation Smile drivs av fyra värderingar som genomsyrar vårt arbete på alla nivåer: **resiliens**, **påverkan**, **medmänsklighet** och **integritet**.

Vår **resiliens** som organisation gör det möjligt för oss att anpassa oss till svåra och utmanande situationer och alltid hitta vägar framåt. Vi arbetar oförtröttligt världen över för att möta kirurgiska behov som inte blivit tillgodosedda. Tillsammans med våra lokala partners utvecklar vi nya och innovativa lösningar på plats när det behövs. Vi utmanar ojämlikhet, diskriminering och exkludering, och verkar för säkra insatser som direkt svarar på lokala behov.

Vi strävar efter att maximera **påverkan** av vårt arbete genom att stärka samhällen. Detta gör vi genom att bidra till lokalt ledda initiativ. Vi stärker medicinska team och volontärer genom att dela erfarenhet och expertis, så att de kan möta

befintliga och framtida behov i sina samhällen.

Genom vår **medmänsklighet** visar vi ett helhjärtat engagemang för våra patienter, deras familjer och de samhällen vi bidrar till att stärka. Vi skapar en trygg och inkluderande kultur som gör det möjligt för alla som deltar i våra program att utvecklas och driva det gemensamma arbetet framåt.

Vi utför vårt arbete med **integritet** genom att upprätthålla de höga standarder och moraliska principer som våra grundare etablerade för över 40 år sedan. Vi är stolta över den kvalitativa vård vi kontinuerligt erbjuder lokalt till förmån för patienter, familjer och samhällen i de länder där vi är verksamma.

1.5 MÅLGRUPPER

För att uppnå vår vision om en värld där alla har

tillgång till säker kirurgi riktar sig vår verksamhet mot följande målgrupper:

- **Patienter**, både barn och vuxna, med läpp-käk-gomspalt och andra kirurgiska behov
- **Sjukvårdspersonal** i olika yrkeskategorier (läkare, kirurger, anestesiloger, sjuksköterskor, biomedicinska tekniker, logopedier) som deltar i utbildningsprogram
- **Beslutsfattare** på regeringsnivå som ansvarar för nationella hälso- och sjukvårdsplaner och finansiering av kirurgisk vård

1.6 GEOGRAFISK TÄCKNING

På Operation Smiles kontor i Stockholm samordnas insamling, kommunikation, påverkan och kvalitetssäkring av det programbaserade utvecklingssamarbetet. Vår verksamhet är indelad i fyra regioner: Latinamerika, MENA (Mellanöstern och Nordafrika), subsahariska Afrika och Asien. För varje region finns ett regionkontor,

Filippinerna: Sjuksköterska Charlotta Hansson med patienterna Kisha, Flordemae och deras mamma Melanie före operationerna

och i varje land där vi är verksamma har vi ett nationellt kontor. Under 2024 har vi finansierat verksamhet i följande länder: Colombia, Bolivia, Brasilien, Peru, Guatemala, Ecuador, Venezuela, Marocko, Egypten, Jordanien, Palestina, Rwanda, Etiopien, Ghana, Demokratiska republiken Kongo (DRK), Tanzania, Malawi, Moçambique, Madagaskar, Sydafrika, Indien, Myanmar, Vietnam och Filippinerna. I alla dessa programländer har Operation Smile en stark lokal närvaro som bidrar till att främja god kontextkännedom och strategiska val av samarbetsorganisationer.

Vi verkar även för lokalt ägarskap och för direkta dialoger med våra partners, vilket säkerställer större effektivitet och starkare synergieffekter samt bättre förutsättningar för långsiktig hållbarhet.

1.7 PARTNERSKAP

Partnerskap är nyckeln till vårt arbete. För att kunna genomföra vår verksamhet är det avgörande att vi arbetar nära hälso- och sjukvårdsmyndigheter i våra programländer: i varje land har vi ett avtal med hälsoministeriet som vägleder verksamheten på alla nivåer. I vår strävan efter långsiktiga samarbeten ingår vi även partnerskap med andra relevanta organisationer, där vi arbetar mot gemensamma mål och långsiktig påverkan.

Ett exempel på våra starka partnerskap är de strategiska samarbeten vi har med regionala organisationer som **COSECSA** och **CANECSA** (*College of Surgeons/College of Anaesthesiologists of East, Central and Southern Africa*), vilka arbetar för att stärka kirurg- och anestesiologutbildningen samt förbättra standarder inom hälsovården i östra, centrala och södra Afrika. Utöver dessa regionala partnerskap har vi även etablerat samarbeten med högre lärosäten i Sverige, där vi gemensamt arbetar med utbildning och kapacitetsbyggande för att stärka den lokala hälso- och sjukvårdssektorn på lång sikt. Dessa partnerskap kompletterar varandra och bidrar till vårt gemensamma mål att förbättra tillgången till säker kirurgi och starka hälsosystem i de länder där vi är aktiva.

På gräsrotsnivå samarbetar vi med lokala organisationer för patientrekrytering. Dåliga kommunikationer och undermålig infrastruktur kan göra det svårt att nå ut till patienter på landsbygden i störst behov av vård. Det kan därför vara

avgörande med lokal expertis för att hitta dessa patienter och underlätta för dem att ta sig till sjukhus där vi utför operationer.

Partnerskap med aktörer från näringslivet erbjuder en rad värdefulla fördelar, inklusive tillgång till finansiella resurser och nya möjligheter. De ger oss också tillgång till kunskap och yrkeskompetens, samtidigt som vi kan dra nytta av ett brett spektrum av expertis, erfarenheter och nätverk. När det gäller effektivitet och genomslag bidrar partnerskap till mer relevanta insatser och bättre resultat, samtidigt som kostnader reduceras och dubbelarbete undviks. Dessutom främjar partnerskap innovation genom att skapa förutsättningar för att utveckla nya lösningar på komplexa utmaningar. Det ger oss också möjlighet att bidra till att minska ojämlik maktfördelning, samt bärda för lokalt ägarskap, som är centralt för en hållbar utveckling.

1.8 VOLONTÄRER

Engagemanget från volontärer är mycket viktigt för verksamheten. Operation Smile har mer än 6 000 ackrediterade medicinska volontärer från 60 länder, varav merparten, 80 procent, finns i våra programländer. Alla går de igenom en noggrann ackrediteringsprocess innan de deltar i våra kirurgiska program och engageras i vidareutbildning av lokal och regional sjukvårdspersonal,

Madagaskar: Patienten Brunel före operationen

Rwanda: Françoise Mukagaju, Rwandas första kvinnliga plastikkirurg, opererar tillsammans med plastikkirurg och volontär Patrik Boivie

såsom kirurger, narkosläkare och sjuksköterskor. Volontärernas utbildningsinsatser och överföring av kompetens är särskilt viktiga för att vi ska kunna åstadkomma hållbar förändring över tid och säkerställa lokalt ägarskap av utvecklingsinsatserna. Lokala prioriteringar är vägledande och de internationella volontärerna kompletterar befintlig expertis. Målet är att programländerna på sikt själva ska kunna vårda och behandla sina patienter utan stöd utifrån. Utöver att arbeta direkt med våra program är volontärerna oumbärliga i insamlingsarbetet och genom att hålla föredrag i olika sammanhang bidrar de till att sprida kunskap om vårt viktiga arbete.

Svenska volontärer utgör också kärnan i Medicinska referensgruppen, MRG. Det är en multidisciplinär rådgivande sammanslutning av åtta yrkeskategorier: plastikkirurg, anestesiolog, pediatriker, operationssjuksköterska, barnsjuksköterska för- och eftervård, ortodontist, logoped och psykolog. MRG fungerar som stöd till Operation Smiles styrelse, ledning och kansli gällande

frågor kring organisationens medicinska programverksamhet. De åtta ledamöterna är också knutna till specifika långsiktiga utbildningsprojekt.

1.9 UTBILDNING

Operation Smile drivs av övertygelsen att utbildning skapar en exponentiell och hållbar förändring som består, oavsett konflikter eller naturkatastrofer. Att dessutom utbilda vårdpersonal på lokal nivå ger stora effekter för lokalbefolkningen, då dessa på sikt kan säkerställa den kirurgiska vård som befolkningen behöver. Vårt programarbete sker i de låg- och medelinkomstländer där bristen på utbildad personal och/eller bristen på resurser gör att människor tvingas leva med obehandlad läpp-käk-gomspalt och andra tillstånd som kirurgi kan avhjälpa, som vanställda kroppsdelar efter trafikolyckor och brännskador. För att på lång sikt komma till rätta med denna problematik har utbildningsinsatserna en avgörande betydelse

Vid våra utbildningsprogram utförs operationer samtidigt som nya kirurger utbildas; detta utan att kompromissa med kvaliteten på vårt arbete. Genom en strukturerad process, som omfattar tidigt engagemang, en stark teoretisk grund, praktisk träning och livslångt mentorskap, stärks både kirurger och kirurgiska team. Ett team bestående av fem personer (kirurg, anestesilog, sjuksköterska, pediatriker och biomedicinsk tekniker) kan genomföra 70 spaltoperationer samt totalt 500 andra livsnödvändiga operationer per år. Varje utbildat spaltteam har därmed möjlighet att, utöver spaltoperationerna, genomföra minst ytterligare fem livsviktiga operationer, inte bara på barn utan även på vuxna. Det ger en 1 till 5-effekt.

I all programbaserad verksamhet utbildar vi lokala läkare och sjuksköterskor i att arbeta enligt samma riktlinjer som Operation Smile och med samma höga standarder, helt i nivå med vår höga patientsäkerhet och väl utvärderade metoder. Vi arbetar efter Världshälsoorganisationens (WHO:s) riktlinjer *Safe Surgery Saves Lives*, som syftar till säkra operationer genom en hög nivå av specialisering och dokumenterad erfarenhet. Operation Smile har också arbetat fram ett eget regelverk, *Global Standards of Care*, för att säkerställa att alla patienter världen över får samma högkvalitativa vård av oss, samt att

alla medicinska volontärer, oavsett nationalitet, använder samma väl utvärderade metoder och arbetssätt.

1.10 GLOBALA HÅLLBARHETSMÅLEN

FN:s globala mål för hållbar utveckling utgör en gemensam utvecklingsagenda för stater, företag och civilsamhälleorganisationer. Operation Smile verksamhet bidrar till detta genom att främja bättre hälsa och utbildning, minska ojämlikhet och bygga globala partnerskap för hållbar utveckling.

Medan vi kontinuerligt stärker vårt engagemang gentemot 10 av de 17 globala hållbarhetsmålen, så arbetar vi främst mot mål 3, *God hälsa och välbefinnande*, genom att öka tillgången till hälsovård och förbättra livskvaliteten för barn och vuxna med kirurgiska behov. Även mål 10, *Minskad ojämlikhet*, som poängterar vikten av särskilda insatser för de mest marginaliserade, är väldigt centralt för vårt arbete, då den kirurgiska vård som vi erbjuder i partnerskap med lokala aktörer annars inte når utsatta människor i låginkomstländer. Våra insatser minskar alltså skillnaderna i hälsa och livskvalitet mellan olika samhällsgrupper.

Rwanda: Nästa generation plastikkirurger under utbildning

2. Operation Smiles förändringsteori

Totalt uppskattas närmare sju miljoner människor i världen leva med obehandlad spalt, varav fem miljoner lever i de låg- och medelinkomstländer där Operation Smile har verksamhet. De allra flesta befinner sig långt bort från befintliga vårdinrättningar, 35 procent är under 15 år och dödligheten i den här gruppen är hög. Denna utmaning speglar en större global verklighet där tillgången till säker kirurgi är en mycket eftersatt fråga; fem miljarder människor saknar tillgång till säker kirurgi, vilket årligen orsakar fler dödsfall än hiv/aids, malaria och tuberkulos sammantaget. Operation Smile strävar efter att öka tillgången till kvalitetsvård för patienter både med läpp-käk-gomspalt och andra allvarliga och akuta kirurgiska tillstånd, och därmed förbättra människors livskvalitet och försörjningsförmåga.

Vi arbetar utifrån en rättighetsbaserad metod, drivna av övertygelsen att hälsa är en grundläggande mänsklig rättighet. Vår förändringsteori är grundad i **rätten till hälsa**, vilket innebär att vår verksamhet utvecklas i dialog med partnerorganisationer och genomsyras av ansvar, transparens, icke-diskriminering, meningsfullt deltagande och lokalt ägarskap. För våra patienter innebär det att de tar en aktiv roll och själva driver på för att förbättra sina liv, exempelvis genom ökad kunskap om sina rättigheter. Gentemot beslutsfattare innebär det att vi arbetar för att utkräva ansvar att respektera, främja, skydda och uppfylla dessa rättigheter.

Operation Smile arbetar alltid i partnerskap med lokala aktörer. Målsättningen med våra partnerskap är att garantera att motparten tar ägarskap över sin verksamhet och utveckling: att samarbetet bygger på den problemanalys de själva identifierat och driver framåt gör att bärkraften i utvecklingssamarbetet ökar. Vi kallar det *locally led, internationally supported* – lokalt driven med stöd utifrån.

Vår förändringsteori är uppdelad i tre huvudområden:

A. Direkt patientvård:

- Fokus på att engagera samhällen, rekrytera patienter med störst behov och hantera logistiken kring patienterna för att säkerställa tillgång till vårdtjänster
- Helomfattande vård erbjuds, med en holistisk syn på behandlingen för att reducera dödlighet och svåra infektioner

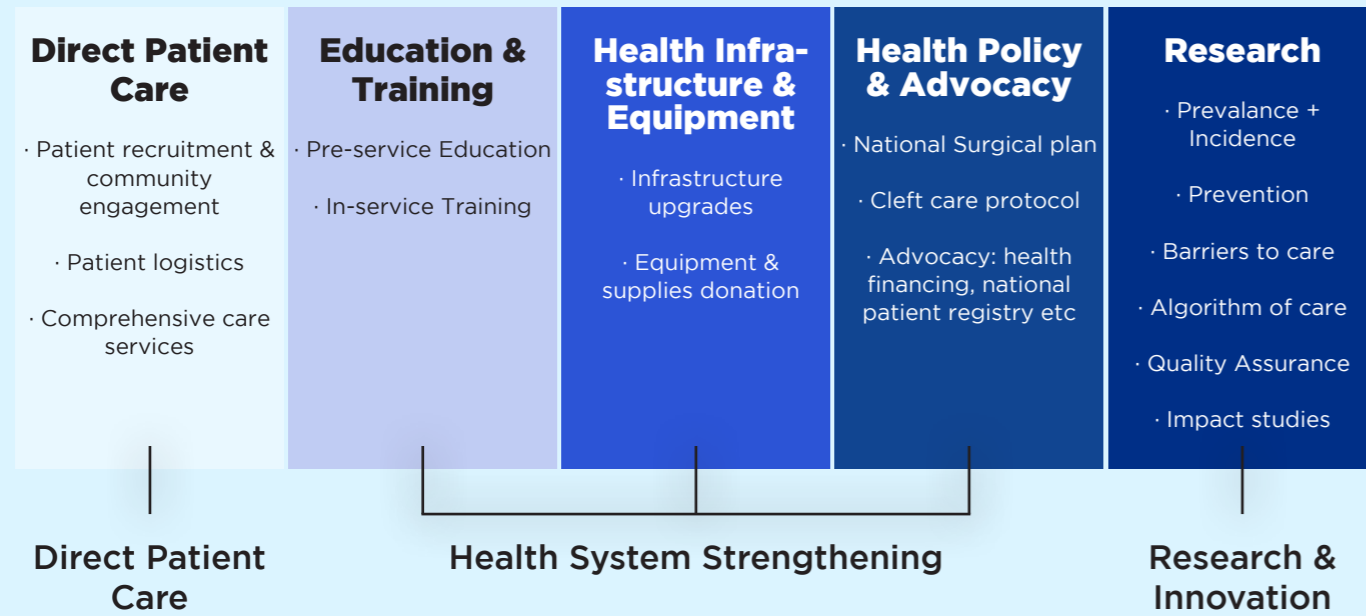
B. Stärkande av hälsosystem – vidare indelat i tre pelare:

- Utbildning och träning
Fokus på utbildning av ny vårdpersonal, fortbildning av befintlig personal och program för kompetensutveckling
- Hälsoinfrastruktur och utrustning
Uppgradering av infrastruktur, förmedling av utrustning och donation av medicinska förnödenheter
- Hälsopolicy- och påverkansarbete
Engagemang i utvecklingen av fleråriga nationella hälsovårdsplaner, påverkan för ökad finansiering av hälso- och sjukvård

C. Forskning och innovation:

- Stärka kunskap och praxis genom forskning om prevalens, prevention och barriärer för att söka vård, inklusive effektstudier för utvärdering av resultat

Dessa komponenter är sammanlänkade, där **direkt patientvård** hanterar omedelbara behov, **stärkande av hälsosystem** fokuserar på att skapa hållbara system och **forskning och innovation** driver långsiktiga förbättringar. Tillsammans utgör de en sammanhängande strategi för att uppnå varaktig påverkan i de samhällen där Operation Smile verkar.

De antaganden som ligger till grund för att Operation Smiles aktiviteter ska kunna leda till de önskade effekterna är baserade på erfarenhet och en systematisk metod.

Genom att adressera den akuta bristen på säker kirurgi och genomföra rättighetsbaserade insatser antas det att patienter och samhällen kommer att engageras och ta ansvar för att förbättra sin tillgång till vård.

Partnerskap med lokala aktörer, där dessa har ägarskap och driver egen utveckling, anses

skapa långsiktigt hållbara lösningar. Utbildning och kapacitetsbyggande av lokal vårdpersonal samt påverkan på hälsopolitik och ökad finansiering för sjukvård förväntas stärka hälsosystemen.

Forskning och innovation förväntas bidra till långsiktiga förbättringar och ligga till grund för framtida insatser. Genom att integrera direkt patientvård, hälsosystemförstärkning och forskning i en sammanhängande strategi antas dessa aktiviteter samverka för att skapa varaktig positiv påverkan på både individ- och samhällsnivå.

Honduras: Patientsamordnare Don Alex Guerrero med sin son efter operationen

3. Uppföljning och utvärdering

Projekten som är inbäddade i våra program följer alla en trestegsprocess med planering, uppföljning och utvärdering, inklusive nollmätning, halvtidsutvärdering och slutrapport. En sådan process gör det möjligt för oss att bedöma om insatsen har uppnått önskade resultat.

Planeringen tar alltid sin utgångspunkt i ett kontextualiserat rättighetsperspektiv, som vägleder behovsanalysen. Till exempel kan det handla om att identifiera vilka grupper som har begränsad tillgång till hälsovård och säkerställa att deras behov prioriteras, vilket sedan ligger till grund för fokus och implementering. Sedan följs implementeringen upp regelbundet för att fastställa hur påtaglig förändring realiserar.

Redan i planeringsstadiet tar vi fram en uppföljnings- och utvärderingsplan för att följa upp insatserna kontinuerligt och se till att utvecklingen går åt det håll vi vill.

Genom att arbeta resultatbaserat utformas insatserna utifrån vad vi vill uppnå, och vi utför arbetet ur ett lärande- och utvecklingsperspektiv. Utvärdering av insatser görs både internt och externt, med brett lokalt deltagande. Budget reserveras alltid för utvärdering, för att fastställa att vårt arbete ständigt förbättras. Dessutom granskar en extern revisionsbyrå Operation Smiles övergripande finansiella status årligen.

Etiopien: Patienten Nazifa efter sina operationer

4. Resultat

Baserat på våra resultat ute i programländerna bedömer vi att vår måluppfyllelse är tillfredsställande – en stark indikation inte bara på styrkan i vår egen organisation, utan också på våra partnerskap med lokala aktörer. Vi mäter resultat på kort sikt (*output*), medellång sikt (*outcome*) och lång sikt (*impact*).

De långsiktiga resultaten tar längre tid att uppnå och där ser vi också tydligare de starka synergierna mellan Operation Smiles verksamhet och partnerorganisationers. Vi samlar in flera typer av kompletterande underlag för att mäta resultat – kvantitativ information för den övergripande och breda bilden och kvalitativ information för att ge ett mer djupgående och förklarande perspektiv. Ett axplock av de framsteg som har gjorts under 2024 presenteras nedan.

4.1 RESULTAT AV PROGRAMVERKSAMHET

Operation Smile driver 30 permanenta kliniker i 18 länder för att kunna erbjuda kontinuerlig och mer helomfattande vård än vad som är möjligt under tidsbegränsade lokala kirurgiska program. En ny sådan klinik i Cebu, **Filippinerna**, öppnade dörrarna under 2024: *Cebu Comprehensive Cleft Care Centre of Excellence*. Kliniken erbjuder inte bara helomfattande vård för patienter födda med läpp-käk-gomspalt, utan är också ett utbildningscenter för sjukvårdspersonal från hela regionen. Ett flerårigt partnerskap med Mölnlycke Health Care ligger till grund för denna satsning, som även inbegriper ett infektionspreventionsprogram som ges på årlig basis till 25 medicinska volontärer per utbildningsgrupp. Dessa volontärer är handplockade från olika delar av landet och kommer sedan att fungera som utbildare i sina egna regioner gentemot kollegor. Denna spridningseffekt förstärker programmets räckvidd och säkerställer hållbara förbättringar av säkerheten vid kirurgiska ingrepp och standarder för infektionskontroll.

Varje operation som genomförs genom Operation Smiles insatser utgör en avgörande förändring

för både patienten och dess familj; inte bara på kort sikt, utan även i ett längre tidsperspektiv. Obehandlad läpp-käk-gomspalt orsakar allvarligt lidande och kan leda till undernäring, sjukdom eller död. Utan behandling riskerar barn talproblem, social isolering och begränsade framtidsmöjligheter. Tidig kirurgisk behandling ger dem chans till ett normalt liv och förbättrar familjens socioekonomiska situation. Denna film belyser hur livet för Jupiter och hans familj från Filippinerna förändrats över ett decennium: <https://youtu.be/OOhWI316daM>

I **Rwanda** har Operation Smile under 2024 avancerat det banbrytande initiativet att tillhandahålla högkvalitativ kirurgisk vård i hela landet, genom infrastrukturinvesteringar i sex regionala distriktssjukhus och två större sjukhus i huvudstaden Kigali. Den geografiska spridningen av distriktssjukhusen innebär att rwandierna kommer att behöva resa högst 75 kilometer, eller två timmar, för att få tillgång till säker kirurgi, vilket blir en milstolpe för jämlik hälsa i Afrika. Vi har sett hur upprustningen av centralsjukhuset i Kigali, CHUK, som skedde under 2021, har levererat på *outcome*-nivå; dvs det har blivit ett starkare nav i Rwandas hälsosystem och väntelistorna för patienter i behov av operation har kortats. Under 2024 rustade vi upp distriktssjukhuset i Ruhengeri, och effekterna blev omedelbara: patienter i regionen behöver inte längre ta sig den långa vägen till huvudstaden för kirurgisk vård.

Spaltvården på Jimma Universitetssjukhus, som har ett enormt upptagningsområde med drygt 15 miljoner människor, i **Etiopien** har utvecklats ytterligare under 2024. På sjukhuset erbjuder man för- och eftervård i samband med operation i form av nutrition, psykosocial vård, tandvård och logopedi. Då denna helomfattande vård sträcker sig över ett längre tidsspann har vi möjlighet att se den långsiktiga effekten av vårt arbete; patienter blir inte bara avstigmatiserade och integrerade i sina samhällen, barnen kan börja skolan och få ett liv som inte tidigare var möjligt.

I **Marocko** ligger vårt fokus på specialiserad tandvård, där vårt helomfattande tandvårdsprogram som inbegriper både direkt patientvård och utbildningsinsatser har expanderat än mer under 2024. Parallellt med den högspecialiserade kranofaciala tandvården bygger vi kapacitet hos tandvårdspersonal inte bara i storstaden, utan också inom primärvården på landsbygden, vilket ger fler människor tillgång till bättre tandvård på lång sikt.

Vidare har vi sett vårt operationsförberedande nutritionsprogram för undernärda barn med spalt på **Madagaskar** intensifieras, liksom i den **Demokratiska republiken Kongo**, där nutritionsinsatser ofta är en avgörande komponent i våra program. På grund av den ökade risken för kirurgiska och postoperativa komplikationer kan vi inte operera undernärda barn. Genom vårt nutritionsprogram, som följer Världshälsoorganisationens riktlinjer, säkerställer vi att patienterna har tillräckligt god fysisk hälsa för att få en säker operation.

Under året har vårt fyraåriga projekt i **Ghana**, finansierat av Postkodlotteriet, fortsatt med målet att stärka den logopediska vården i landet. Projektet, som inkluderar stöd till ett nystartat logopediprogram på universitetsnivå – det första i sitt slag och som nu utexaminerat 53 logopeder – syftar till att hjälpa tusentals barn med talsvårigheter. Genom två mobila kliniker har vi nått 3 068 patienter på landsbygden, samtidigt som 128 lärare och vårdpersonal har utbildats av tolv logopeder i avlägsna regioner där tillgången till medicinsk expertis är begränsad. Parallellt har vi, tillsammans med *Clowner utan Gränser*, under 2024 startat ett nytt treårigt projekt i **Colombia** som ska skapa en ny modell för psykosocialt stöd. Med hjälp av volontärer och artister kombineras lek och skratt för att minska oro och stress hos barn och familjer inför operationer, och de bidrar till att öka kunskapen om vikten av psykosocialt välmående i vården.

Våra medicinska **utbildningsprogram** – våra viktigaste strategier för att öka tillgången till vård närmare där patienterna bor – har breddats ytterligare under 2024. Med starkt stöd från och i partnerskap med medicinska lärosäten, såsom Akademiska sjukhuset i Uppsala och Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg, har vi under året inte bara kunnat fortsätta att

stötta utbildningen av plastikkirurger, utan även främjat specialistutbildningar inom mikrokirurgi och brännskadekirurgi i subsahariska Afrika. Vi har dessutom genom lokalt partnerskap lagt grunden för regionalt utbyte inom dessa specialitömråden. Under året reste även ett svenskt multidisciplinärt spaltteam till Kigali, Rwanda, genom ett s.k. *Visiting Professorship*. Fem medicinska volontärer – två plastikkirurger, en barnanestesiolog, en ortodontist och en logoped – deltog och utbildade sina lokala motparter i hur man arbetar med helomfattande spaltvård.

Ju fler vi utbildar, desto närmare kommer vi en värld där alla människor har tillgång till säker kirurgi. I Rwanda kan vi se hur utbildningsinsatser har haft en avgörande betydelse för att bygga upp landets kirurgiska kapacitet. Utbildningsinsatserna kompletterar dessutom den upprustning som gjorts av sjukhusen, och vi ser redan *impact* ta form. 2018 fanns det endast två plastikkirurger för hela befolkningen på 13,5 miljoner människor. 2022 tog programmets tre första plastikkirurger examen (varav en var Rwandas första kvinnliga plastikkirurg), vilket ökade landets plastikkirurgiska kapacitet med 150 procent.

Nästa grupp specialtläkare är redan under utbildning, och målet är att det ska finnas över 15 utbildade plastikkirurger verksamma i Rwanda år 2030. Även i dessa kullar finns unga kvinnor representerade, då vi aktivt arbetar för att öka jämställdheten inom sjukvården i våra programländer. Dessutom har en nationell läroplan tagits fram och godkänts, vilket har lett till att Rwanda i dag kan erbjuda ett utbildningsprogram inom plastikkirurgi. Denna kombinerade förstärkning av hälsovårdssystemet med infrastruktur och personal under de kommande fyra åren kommer att leda till en markant ökning av antalet operationer per år. Det ger Rwandas befolkning tillgång till livsförändrande kirurgi som tidigare inte varit tillgänglig.

I den här korta filmen berättar Charles Furaha, Rwandas första plastikkirurg, om den enorma skillnad detta nationella utbildningsprogram för plastikkirurger gör:

<https://youtu.be/VM3wdzg-eY0?si=Vm769ntZ-kVzvK1pQ>

Rwanda: Plastikkirurgi Françoise Mukagaju undersöker en patient

Den effekt vi har sett från vårt programarbete under 2024 visar att vår strategi, centrerad kring utbildning och grundad i lokala partnerskap, leder till reella och hållbara förbättringar inom global hälsa. Initiativ som infrastrukturinvesteringar i Filippinerna, nutritionsprogram på Madagaskar och utbildningsinsatser i Rwanda och Ghana har inte bara ökat tillgången till säker kirurgi utan också stärkt lokala hälsosystem.

Genom samarbeten med privata aktörer som Mölnlycke Health Care och partnerskap med regionala organisationer har insatserna skapat långsiktiga lösningar för jämlik vård. För att upprätthålla och förbättra dessa resultat avser vi att intensifiera utbildningsprogram för medicinsk personal, fördjupa samarbetet med lokala och globala partners samt utveckla innovativa lösningar för att nå fler avlägsna och utsatta områden. Vi kommer även att fortsätta mäta och utvärdera våra insatser med både kvantitativa och kvalitativa data för att säkerställa långsiktig hållbarhet och effektivitet i vår verksamhet.

4.2 RESULTAT AV PÅVERKANSARBETE

Operation Smile driver påverkansarbete både globalt och i Sverige. Nedan följer ett urval av resultat från påverkansarbetet 2024:

- Operation Smile har uppnått betydande framgångar med etableringen av den nya nationella hälsoplanen för kirurgi, obstetrik och anestesi (NSOAP) i Ghana. Planen, som har utvecklats i nära samarbete med Ghanas hälsoministerium och andra lokala aktörer, syftar till att förbättra landets tillgång till säker och snabb kirurgisk vård, särskilt för marginaliserade befolkningsgrupper på landsbygden och i avlägsna områden.
- *Global Surgery Advocacy Fellowship*, GSAF, ett samarbete mellan Operation Smile och University of Global Health Equity i Rwanda, gick in på sitt andra år och välkomnade en större kull deltagare från Latinamerika och Afrika. Programmet utbildar unga ledare i påverkansarbete på gräsrotsnivå för att mobilisera kring rätten till säker kirurgi och stärker därmed lokala röster i det globala samtalet om jämlik hälsovård. En av GSAF:s fellows, i Etiopien, har med sitt fokus på att öka tillgången till medicinsk vård i landets krigshärjade norra delar, framgångsrikt påverkat

beslutsfattare på regeringsnivå att öka anslagen till sjukvården i de drabbade områdena.

- Under året har Operation Smile deltagit på flera globala konferenser för att lyfta våra prioriterade frågor. Vid Världshälsoorganisationens årliga möte i Genève i maj 2024 arrangerade vi för andra året i rad ett uppskattat sidoevent, denna gång med fokus på vikten av att förbättra tillgången till säker och nödvändig kirurgisk vård i låg- och medelinkomstländer. Evenemanget samlade beslutsfattare och nyckelaktörer inom global hälsa och bidrog till att stärka medvetenheten kring vår vision om en mer jämlik tillgång till kirurgisk vård.

- I samband med FN:s generalförsamlings årliga öppnande i New York i september 2024 organiserade Operation Smile ett sidoevent om antimikrobiell resistens (AMR) med temat "Antimikrobiell resistens: en pågående folkhälsoutmaning". Det välbesökta evenemanget ägde rum i anslutning till högnivåmötet där den politiska deklarationen med globala och nationella åtaganden för att bekämpa AMR antogs. Genom att samla nyckelaktörer inom området bidrog vi till att belysa vår viktiga roll i arbetet mot AMR, med särskilt fokus på infektionsprevention som en central del av vårt arbete.

- Den svenska kampanjen *Säkra snittet*, vars syfte är att belysa bristen på tillgång till säker kirurgi, genomfördes under 2024 för andra gången. Det finns en symbolik i datumet, den andra mars, då 2/3 av alla människor på jorden saknar tillgång till kirurgisk vård. Kampanjen var en stor framgång, såväl insamlingsmässigt som varumärkesbyggande.

- Vi har även under 2024 kunnat presentera vårt arbete tillsammans med våra företagspartners, till exempel i Almedalen och på olika plattformar såsom Dagens Industris *Hållbart Näringsliv*, och visa hur deras fleråriga stöd bidragit till stora positiva förändringar i tillgången till sjuk- och hälsovård världen över.

- Operation Smile fick också ökad synlighet genom att lyftas fram i EBA:s (Expertgruppen för Biståndsanalys) nya publikation "*An anthology on trends and diverse perspectives in global health*". Där framhävs vårt partnerskap med Mölnlycke Health Care, med fokus på kapacitetsutveckling och utbildning. Samarbetet

belyser hur ett starkt life science-företag kan bidra med kunskap och erfarenheter för att stödja en lokalt driven utvecklingsstrategi och främja jämlik global hälsa.

Resultaten som vi har uppnått av vårt påverkansarbete under 2024 visar på styrkan i våra lokalt förankrade partnerskap, utbildningsinsatser och strategisk påverkan för att förbättra global tillgång till säker kirurgi och hälsa. Lärdomarna inkluderar vikten av att arbeta nära lokala aktörer, som i fallet med Ghanas NSOAP, vilket säkerställer relevanta och långsiktiga lösningar, samt vikten av att stärka lokala röster, exemplifierat av Global Surgery Advocacy Fellowship (GSAF). Genom initiativ som FN-sidoeventet

om antimikrobiell resistens och kampanjen *Säkra snittet* har vi lärt oss vikten av att kombinera medvetandegörande med konkret åtgärd.

För att upprätthålla och förbättra dessa resultat kommer vi att fortsätta fokusera på kapacitetsutveckling genom partnerskap med akademiska institutioner och företagsaktörer som Mölnlycke Health Care, intensifiera gräsrotsinitiativ som GSAF, och vidareutveckla vår påverkan på globala plattformar. Vi planerar att utöka vårt arbete med informationskampanjer för att engagera fler samhällsgrupper och mobilisera ytterligare resurser för att möta utmaningar som AMR och den globala bristen på kirurgisk vård.

Madagaskar: Leana efter operationen med sin kompisar

